

Zlostavljanje je zločin na svim jezicima

Abuse is wrong in any language

La violence est inacceptable peu importe la langue

虐待是有悖文明的恶行。

El abuso es condenable en cualquier idioma

ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਨਜਾਇਜ਼ ਹੈ

Az erőszak minden nyelven helytelen

Violența este inacceptabilă în orice limbă

Keqtrajtimi eshte i padrejte Ne te gjitha gjuhet e botes

Týrání je nepřijatelné v každém jazyce

Izdavački podaci Kanadske katalogizacije

Glavni tekst pod naslovom:
Abuse is wrong in any language

Zlostavljanje je zločin na svim jezicima (*Abuse is wrong in any language*)

Takođe izdato na Francuskom jeziku pod naslovom:
La violence est inacceptable peu importe la langue

ISBN 0-662-02470-2
Cat. no J2-131/2000Sb

1. Wife abuse – Canada
2. Women immigrants – Crimes against – Canada
3. Canada. Department of Justice

HV6626.23C3A38 1995 362.829'2'0971 C95-980093-X

Ovo je projekat pravnog obrazovanja i informisanja javnosti nastao u sklopu Inicijative Ministarstva pravosuđa protiv nasilja u porodici.

Izdato po ovlaštenju Ministarstva pravosuđa i Državnog pravobranioca Kanade

od strane
Ministarstva pravosuđa
Ottawa, Ontario
K1A 0H8

JUS-767 (Revidirano izdanje)
Ministar za javne radove i vladine usluge Kanade 2000
Štampano u Kanadi

Ovu knjižicu možete fotokopirati bez dozvole Ministarstva pravosuđa pod uslovom da je materijal tačno reprodukovan i da je uključeno navođenje izvora ovog djela. Potrebna je pisana dozvola Ministarstva kada se ovaj materijal upotrebljava u bilo kojem drugom obliku.

(Serbian, Croatian, Bosnian/Serbe, Croate, Bosniq ue)

Sadržaj

Priznanja.....	2
O ovoj knjižici	2
Šta je zlostavljanje?.....	3
Pomoć je dostupna.....	5
Gdje možete dobiti više informacija?	5
Niste sami	6
Nije Vaša krivica	6
Vašoj djeci je potrebna zaštita.....	7
Da li je bolje ostati ili otići?.....	7
Šta ako odlučite da ostanete?	8
A starateljstvo nad djecom?.....	9
Da li će Vas protjerati iz Kanade ako napustite situaciju u kojoj ste zlostavljani?	10
Da li će Vas protjerati iz Kanade ako se otkaže sponzorstvo za Vas?.....	11
Kakve vrste pomoći postoje?	11
Šte će se desiti ako...?	13
Fizičko zlostavljanje nije jedini oblik zlostavljanja.....	14
Ako ste zlostavljani	15
Stvari koje ćete ponijeti ako odlazite	15
Riječi koje se koriste u ovoj knjižici.....	16
Spisak adresa na koje se možete obratiti.....	18

Priznanja

Ministarstvo pravosuđa želi da zahvali Službi za pravno obrazovanje i informisanje Nju Bransvika (*Public Legal Education and Information Service of New Brunswick – PLEI*) što su nam dozvolili da koristimo nacrt njihove publikacije kao osnovu za ovu knjižicu.

Ministarstvo pravosuđa također želi potvrditi doprinos: PLEI mreže; kolega u pokrajinskim i teritorijalnim ministarstvima pravosuđa i državnim pravobraniocima (*Departments of Justice and Attorneys General*); Odjeljenja za Državljanstvo i imigraciju Kanade (*Citizenship i Immigration Canada*); Ministarstva za nasljeđe Kanade (*Department of Canadian Heritage*); Ministarstva zdravlja Kanade (*Health Canada*); Ministarstva za razvoj radne snage Kanade (*Human Resources Development Canada*); Državnog advokata Kanade (*Solicitor General Canada*) i Statusa za žene Kanade (*Status of Women Canada*). (Bilješka: Imena institucija su napisana po redoslijedu njihovog doprinosa.)

Ova knjižica je sastavljena u saradnji sa članovima etničko-kulturnih grupa i zajednica širom Kanade. Cijenimo pomoć svih onih koji su učestvovali u ovom procesu i zahvaljujemo na njihovom značajnom doprinosu.

O ovoj knjižici

Ova knjižica je za žene imigrante i izbjeglice koje trpe zlostavljanje u intimnoj vezi ili u porodici. Ako poznajete neku ženu koja je zlostavljana, dajte joj ovu knjižicu. Pitajte je da li želi pomoć. Možda će joj biti potrebna Vaša podrška. Recite joj da nije sama.

Iako je ova knjižica namijenjena ženama imigrantima i izbjeglicama, zlostavljanje muškaraca je jednako zlodjelo. Svako ko je zlostavljan treba da potraži pomoć.

Za čitaoca

Kao žena imigrant ili izbjeglica, možda se osjećate samom. Možda imate poteškoće da razgovate sa ljudima. Ako ste zlostavljani, možda ste uplašeni za sebe ili za svoju djecu.

Moguće je da Vam je potrebno da više saznate o kanadskom zakonu, Vašim pravima i o vrsti pomoći koju možete dobiti ako ste zlostavljani.

Šta je zlostavljanje?

Zlostavljani ste kada Vas druga osoba povrijedi ili se loše odnosi prema Vama.

Zlostavljanje može biti fizičko, seksualno, emotivno, psihološko ili finansijsko. Možete doživjeti više od jedne vrste zlostavljanja.

Obično, osoba koja zlostavlja je suprug, bivši suprug, partner ili bivši partner. Ponekada je osoba koja zlostavlja član Vaše porodice ili porodice Vašeg supruga. Osoba koja zlostavlja može biti muškarac ili žena.

Primjeri fizičkog zlostavljanja su:

- udaranje
- štipanje
- šamaranje
- guranje
- udaranje šakom
- šutiranje
- zadavanje opekotina
- pucanje
- ubadanje ili rezanje

U Kanadi su ove vrste napada – krivična djela.

Seksualno zlostavljanje je seksualno dodirivanje ili seksualna aktivnost onda kada Vi ne pristajete na to.

U Kanadi je i ovo krivično djelo.

U hitnim slučajevima

Nazovite policiju ili prijatelja ako možete.

Istrčite napolje da Vas drugi ljudi mogu vidjeti (osim ako smatrate da ste unutra sigurniji).

Vrištite da Vas čuju komšije koje će pozvati policiju.

Emocionalno i psihološko zlostavljanje mogu biti:

- prijetnje da će se nanijeti zlo Vama ili nekome koga poznajete
- lomljenje Vaših stvari, povreda Vaših kućnih ljubimaca ili prijetnje da će to biti učinjeno
- praćenje/uhođenje (krivično uznemiravanje)

U Kanadi su ovo krivična djela.

Ovo su neki primjeri **finansijskog zlostavljanja**:

- uzimanje Vašeg platnog čeka
- zadržavanje Vašeg novca tako da ne možete platiti za ono što je Vama ili Vašoj djeci potrebno, kao što su, na primjer, hrana, smještaj ili zdravstvena zaštita

Ovo su krivična djela u Kanadi.

Drugi oblici zlostavljanja možda nisu krivična djela, ali su ipak zlodjela i niko nema pravo da Vam učini tako nešto.

Neki primjeri su:

- ponižavanje
- vrijeđanje
- ignorisanje
- vikanje na Vas
- nazivanje pogrdnim imenima
- Vaše odvajanje od prijatelja i porodice
- naređivanje šta možete raditi, gdje možete ići i sa kim se možete družiti
- odbijanje da Vam se da bilo kakav novac

Pomoć je dostupna

Postoje ljudi koji Vam mogu pomoći.

Pozovite multikulturno udruženje ili grupu koja pomaže imigrantima i izbjeglicama. Saznajte kakvu pomoć oni mogu da ponude. Pitajte ih gdje biste još mogli nazvati ili otići da tražite pomoć.

Nazovite policiju. Policija će zaštititi i Vas i Vašu djecu.

Takođe možete dobiti:

- savjet i savjetovanje
- sigurno mjesto gdje možete boraviti
- finansijsku pomoć
- pravnu pomoć, koja može biti besplatna
- pomoć da se odvojite – možete otići u sud da tražite starateljstvo nad svojom djecom, finansijsku podršku ili razvod braka
- mirovnu garanciju iz krivičnog suda
- nalog od građanskog ili porodičnog suda

Pomoć možete dobiti i ako odlučite da ostanete.

Gdje možete dobiti više informacija?

- u prihvalitištu za žene (na primjer YWCA -Young Women's Christian Association)
- u policiji
- u Državnom tužilaštvu (the Crown attorney's office)
- u bolnici
- u multikulturnom udruženju
- u centru za žene
- na telefonskoj liniji za krize
- u udruženju za pravno obrazovanje i informisanje javnosti
- u službi za upućivanje na advokata
- u kancelariji za pravnu pomoć
- od ljekara ili medicinske sestre u domu zdravlja
- od socijalnog radnika

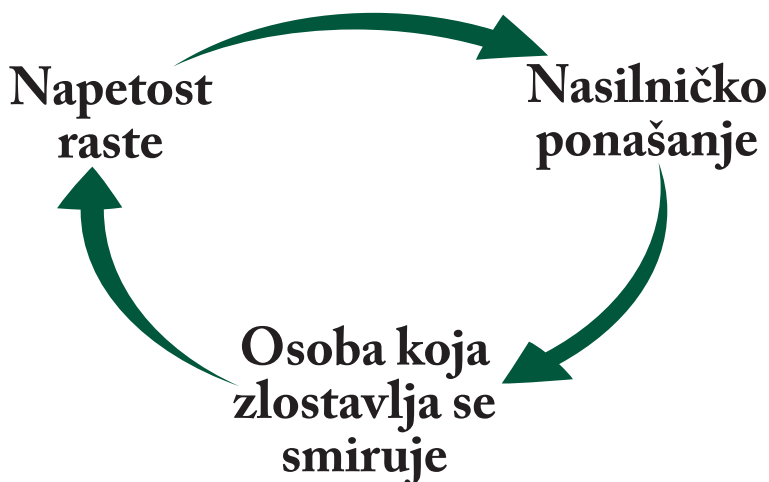
Niste sami

Zlostavljanje se dešava u svim vrstama porodica. Ono se dešava kanadskim građanima i imigrantima. Ono se dešava ženama koje imaju djecu i ženama koje ih nemaju, bogatim i siromašnim, zaposlenim i domaćicama, mladima i starima. Ono se dešava ženama različitog obrazovanja, vjere, rase, kulture i etničkog porijekla. U intimnoj/porodičnoj vezi zlostavljanje se može dogoditi bilo kada.

Nije Vaša krivica

Razgovor o zlostavljanju može biti težak. Mnoge žene se stide ili se plaše da im njihove porodice ili prijatelji neće vjerovati. Ali, zapamtite – ništa što uradite ne daje bilo kome pravo da Vas zlostavlja. Ne postoji razlog za zlostavljanje. To nije Vaša krivica.

Mnoge žene su otkrile da postoji ciklus zlostavljanja. Napetost se gradi izvjesno vrijeme sve dok osoba koja zlostavlja ne počne da se ponaša nasilnički. Poslije “eksplozije” ili nasilja, nastaje period mira ili tišine. Osoba koja zlostavlja može se izvinuti i obećati da se to neće više desiti. Međutim, vremenom, napetost raste i osoba koja zlostavlja može opet postati nasilna. Ciklus zlostavljanja se nastavlja.

Vašoj djeci je potrebna zaštita

Djeca vrlo teško podnose da vide ili čuju da im je roditelj zlostavljan. To može uticati na ponašanje djeteta, njegovo fizičko i psihičko zdravlje, samopouzdanje i rad u školi. To takođe može uticati na djetetov odnos prema ostalima. Dječaci koji vide zlostavljanje u svojim porodicama će vjerovatno zlostavljati svoje supruge ili partnere kada odrastu. Djevojčice će, kada odrastu, vjerovatno prihvatiti zlostavljanje kao životnu činjenicu u vlastitim vezama.

Ako ste žrtva zlostavljanja biće Vam mnogo teže da se, kao roditelj, brinete o svojoj djeci. Posmatrajući ponašanje osobe koje Vas zlostavlja, djeca mogu naučiti da ni oni ne treba da Vas poštuju. Zlostavljanjem Vam može, isto tako, «iscijediti» snagu i ostaviti Vas bez energije koja Vam je potrebna za vlastitu djecu.

Ako osoba koja zlostavlja Vas zlostavlja i Vašu djecu, morate naći pomoć za njih. Zlostavljanje djece je takođe protuzakonito. Možete otići u agenciju za zaštitu djece ili za porodične usluge (*child welfare* ili *family services agency*) po savjet, pomoć ili na razgovor. Djeca moraju biti zaštićena od zlostavljanja.

Da li je bolje ostati ili otići?

Prvo morate razmisliti o svojoj bezbjednosti i o bezbjednosti Vaše djece. Možda ćete se plašiti da Vas Vaša porodica ili prijatelji neće podržati ako odete. To se može desiti. Ali čak i ako se desi, možda je to bolje i za Vas i za Vašu djecu nego da nastavite trpiti zlostavljanje.

Možda ćete odlučiti da odete na kratko vrijeme ili za stalno. Ni jedna od ovih odluka ne znači da morate okončati Vaš brak ili vezu. Pri donošenju odluke, upitajte se:

- Koliko je opasno ostati?
- Da li vas je osoba koja zlostavlja ikada ranije povrijedila?
- Da li je osoba koja zlostavlja ikada koristila oružje, kao što je nož ili štap da Vas povrijedi?
- Da li u kući postoji vatreno oružje?
- Da li osoba koja zlostavlja uzima drogu ili previše pije?

Šta ako odlučite da ostanete?

Možda ćete odlučiti da je bolje za Vas da ostanete.

Ako ste povrijeđeni, potražite ljeakarsku pomoć. Ne morate nikome da kažete ko Vam je nanio povrede. Ali za Vaše izliječenje je bolje da kažete ljekaruu tačno šta se dogodilo.

Pisanje zabilježaka ili dnevnika o Vašim povredama i vremenima kada ste bili zlostavljani može Vam pomoći ako se kasnije odlučite da odete. Dobro je da imate spreman plan u slučaju da morate brzo da odete.

Na prvim stranicama telefonskog imenika možete naći telefonske brojeve za policiju i druge hitne službe. Dobro je da znate broj policije u slučaju da Vam je potrebna njihova pomoć. U hitnim slučajevima možete, takođe, nazvati 911.

Sakupite informacije, kao što su adrese i telefonski brojevi ljudi koji Vam mogu pomoći. Ako možete, uštedite nešto novca.

Pokušajte da se bavite stvarima koje će Vas oraspoložiti. Možda možete otići u savjetovalište ili naučiti nove vještine za posao. Potražite prijatelje i članove porodice koji će Vam pomoći.

Ako osoba koja zlostavlja želi da promijeni svoje ponašanje, može dobiti pomoć u savjetovalištu. Uz dugoročnu pomoć, neka od lice koje su zlostavljala druge naučila su kako da prestanu. Međutim, teško je da se promijene oni koji su prije bili nasilni. Zlostavljanje obično postaje gore tokom vremena.

A starateljstvo nad djecom?

Ako napustite situaciju u kojoj ste zlostavljane, i dalje se možete prijaviti za starateljstvo nad svojom djecom.

Ako mislite da Vaša djeca mogu biti u opasnosti ako ostanu, povedite ih sa sobom kada budete otišli. Odmah podnesite molbu u sud za nalog za starateljstvo. U tome Vam može pomoći advokat. Advokat Vam, takođe, može pomoći da zatražite od suda da naredi ocu Vaše djece da plaća finansijsku pomoć za Vas i djecu. Sud će donijeti odluku na osnovu onoga što se smatra da je najbolje za Vašu djecu.

Ako dobijete starateljstvo nad djecom, njihov otac će ih vjerovatno moći posjećivati. Možda ćete željeti da neko drugi bude prisutan kada otac bude dolazio da uzme i vrati djecu. Ako se plašite za sigurnost svoje djece, Vaš advokat može zahtijevati od suda da izda nalog da neko nadgleda ove posjete.

Razgovarajte sa advokatom ako mislite da će otac Vaše djece ili neko drugi pokušati da ih odvede van zemlje. Ako zatražite, sud može izdati nalog da dječiji pasoši budu zadržani od strane suda.

Ako su Vaša djeca kanadski državljani, nazovite Službu za pasoše na 1-800-567-6868 ili za one koji imaju poteškoće sa sluhom TTY službu na 1-866-255-7655. Zatražite da se imena djece stave na spisak tako da Vas oni mogu pozvati ako bilo ko pokuša da nabavi pasoše za djecu. Ako Vaša djeca imaju drugo državljanstvo, kontaktirajte tu ambasadu ili konzulat i zatražite od njih da odbiju izdavanje pasoša za Vašu djecu.

Ako imate nalog za starateljstvo, dobro je da imate kopiju naloga uza se u slučaju da nastane problem. Jedan primjerak naloga možete dati školi Vaše djece.

Da li će Vas protjerati iz Kanade ako napustite situaciju u kojoj ste zlostavljani?

Ako ste državljanin Kanade ili osoba sa pravom stalnog boravka (*permanent resident*) ne možete biti protjerani (deportovani) zbog napuštanja situacije u kojoj ste zlostavljani. (Osoba koja ima pravo stalnog boravka (*permanent resident*) se ponekada naziva i “*landed immigrant*”.) Ako ne znate da li ste kanadski državljanin ili imate pravo stalnog boravka, nazovite lokalnu službu za državljanstvo. Potražite broj na plavim stranicama telefonskog imenika pod naslovom “Državljanstvo i imigracija” (“*Citizenship and Immigration*”).

Ako već znate da ste izbjeglica ili lice kojem je potrebna zaštita, možete sami podnijeti molbu da dobijete status lica sa pravom stalnog boravka (*permanent resident*). Ako ste zavisni od nekoga ko ima status izbjeglice ili od lica kojem je potrebna zaštita, a ko je pokrenuo proces traženja prava na stalni boravak za vas oboje, on može povući zahtjev koji se odnosi na Vas. U ovom slučaju Vi možete podnijeti molbu da dobijete pravo na stalni boravak na humanitarnoj osnovi i osnovi saosjećanja. Tada bi trebalo da jasno pokažete iz kojih razloga treba da ostanete u Kanadi, ali niko Vam ne može garantovati da ćete u tome i uspjeti.

Ako ste ranije predali zahtjev za priznanje izbjegličkog statusa, zajedno sa osobom koja vas zlostavlja, možete zatražiti da se vaši zahtjevi razdvoje. Tako ćete imati posebna saslušanja i biće donesena posebna odluka za svakog od vas.

Možda će Vam biti potreban pravni savjet. Ako već platite nekome da Vam pomogne, to mora biti ili advokat ili student prava pod nadzorom advokata ili član Notarske komore Kvebeka (*Chambre des notaires du Quebec*) ili član Kanadskog udruženja savjetnika za imigrante (*Canadian Society of Immigration Consultants*). Pozovite Vaš lokalni imigracioni centar (*Canada Immigration Centre*) da biste dobili više informacija. Potražite na plavim stranicama telefonskog imenika “Državljanstvo i imigraciju” (“*Citizenship and Immigration*”).

Da li će Vas protjerati iz Kanade ako se otkáže sponzorstvo za Vas?

Kao imigrant koji je sponzorisan, nećete biti protjerani samo zato što je Vaše sponzorstvo otkazano. (Na strani 12 pogledajte ponaslov Finansijska pomoć.)

Kakve vrste pomoći postoje?

Policija

Možete pozvati policiju ako Vas osoba koja Vas zlostavlja napadne ili kaže da će to učiniti. Policija će doći da pomogne. Mnogi policajci su obučeni da se bave pitanjem zlostavljanja u porodicama i zajednicama. Mogu Vas odvesti u bolnicu ako Vam je potrebno liječenje ili Vam pomoći da bezbijedno odete.

Prihvatišta za žene

Možete otići u prihvatilište ako ono postoji u Vašem kraju. To je sigurno mjesto gdje Vi i Vaša djeca možete ostati nekoliko dana ili sedmica. Zavisno od Vaše finansijske situacije, može se od Vas zatražiti da platite dio boravka.

Osoblje i volonteri u prihvatilištu će Vam dati podršku i informacije. Oni će moći da Vam pomognu da dobijete pravni savjet, finansijsku pomoć i novo mjesto za stanovanje, ako Vi to želite. Oni, takođe, imaju hranu, odjeću, pelene i igračke, u slučaju da niste imali vremena da se spakujete. Oni neće otkriti osobi koja vas je zlostavljala gdje se nalazite.

Prihvatilištima rukovode društvene grupe (community groups). Njihovi telefonski brojevi se obično nalaze na prednjim stranama telefonskog imenika, zajedno sa drugim brojevima za hitne slučajeve. Prihvatilište možete nazvati i ako Vam je potreban savjet. U tom slučaju ne morate reći čak ni svoje ime.

Finansijska pomoć

Možda će Vam biti potrebna socijalna ili finansijska pomoć. Ako ste osoba koja ima pravo na stalan boravak ili državljanin, ispunjavate uslove da se prijavite za socijalnu pomoć (welfare) ili drugu vrstu finansijske pomoći. Ako niste, i u tom slučaju se možete prijaviti ali u zavisnosti od mjesta boravka. Pokrajine i teritorije imaju različita pravila o finansijskoj pomoći. Za savjet pozovite vladinu službu pokrajine ili teritorije gdje živite.

Ako ste sponzorisan imigrant, prvi izvor finansiranja trebalo bi da bude Vaš sponzor, ali ako je spozorstvo raskinuto možda ćete biti u stanju da dobijete finansijsku pomoć od države.

Ako trenutno dobijate finansijsku pomoć kao izbjeglica koju pomaže država ili ste privatno sponzorisan izbjeglica, ta pomoć neće biti obustavljena zato što ste napustili situaciju u kojoj ste zlostavljani. Vlada ili privatna grupa sponzora će nastaviti da zadovoljava Vaše potrebe onoliko dugo koliko imate pravo na to. Kontaktirajte lokalni Imigracioni centar (*Canada Immigration Centre*), privatnog sponzora ili agenciju koja se time bavi, da biste saznali koja su vam prava i kako da dobijete potrebnu pomoć.

Kada se obratite sudu da biste zatražili starateljstvo nad djecom ili razvod, možete tražiti od suda da naredi ocu Vaše djece da plaća finansijsku pomoć za Vas i djecu.

Šta će se desiti ako...?

Šta će se desiti ako prijavite lice koje Vas zlostavlja?

Ako policija ima razloga da vjeruje da ste bili napadnuti, lice koja zlostavlja može biti optuženo. Treba da ispričate policiji o zlostavljanju. Policija, isto tako, može uhapsiti lice koje zlostavlja, ako budu smatrali da postoji osnova za to.

Ako je uhapšeno, lice koje zlostavlja može ostati u zatvoru samo nekoliko sati, dok se ne pojavi u sudu na saslušanju za puštanje uz kauciju. Poslije toga tom licu može biti dozvoljeno da se udalji, izuzev u slučaju kada sud odluči da postoje jaki razlozi da se ono zadrži u zatvoru.

Ako se plašite za svoju bezbjednost, recite to policiji prije nego što puste na slobodu onoga koji Vas zlostavlja. Sud može narediti uslove pod kojima se on pušta na slobodu. Na primjer, sud može narediti da Vam lice koje Vas zlostavlja ne smije telefonirati, niti Vas posjećivati. Ako ne poštuje te uslove, policija ga može opet uhapsiti.

Ako se plašite da će Vas lice koje Vas zlostavlja povrijediti kada bude na slobodi, možda ćete željeti da nađete sigurno mjesto da se sklonite, kao što je, recimo, prihvatilište za žene.

Šta se dešava ako policija optuži lice koje zlostavlja?

Ako lice koje zlostavlja prizna da je krivo za napad na Vas ili Vašu djecu, sud će ga kazniti. Kazna može biti novčana, uslovna sloboda, kazna zatvora, ili kombinacija pomenutih. Lice koje Vas je zlostavljalo će možda morati redovno odlaziti u savjetovalište, što bi bio dio uslovne kazne. Hoće li biti izrečena kazna zatvora ili neće zavisi of više elemenata: je li to ili nije prvo krivično djelo te osobe, te od težine zlostavljanja. Ako se plašite, recite to državnom tužiocu. Ako lice koje Vas zlostavlja dobije uslovnu slobodu, moguće je da sud postavi određene uslove za njegovo puštanje na slobodu.

Ako lice koje zlostavlja ne prizna krivicu, Vi ćete morati da budete svjedok na njegovom suđenju. Biće vam možda dozvoljeno da svoju izjavu date zaklonjeni paravanom ili iz druge prostorije putem internog zatvorenog televizijskog kruga, tako da neće morati da vidite onoga koji Vas je zlostavljao. Možda ćete moći da dovedete sa sobom osobu koja vas podržava i koja će Vam svojim prisustvom olakšati da svjedočite.

Moguće je da će proći nekoliko mjeseci prije nego što suđenje otpočne. Ako sud zaključi da osoba koja zlostavlja jeste kriva, biće kažnjena. Možete pitati državnog tužioca da li u Vašoj pokrajini ili teritoriji postoje službe za žrtve zlostavljanja koje Vam mogu pomoći, te da Vam se objasni sudski postupak.

Da li će lice koje zlostavlja biti protjerano iz Kanade?

Ako je osoba koja zlostavlja kanadski državljanin, ne može biti protjerana. Ako je osoba koja zlostavlja izbjeglica ili osoba sa pravom stalnog boravka, ona može biti protjerana ako je sud okrivni za napad ili neko drugo krivično djelo. Nalog o protjerivanju će biti donesen na imigracionom saslušanju, nakon što se to lice proglasi krivim. Međutim, procedura za protjerivanje može dugo potrajati.

Fizičko zlostavljanje nije jedini oblik zlostavljanja

- Da li osoba koja zlostavlja često nalazi greške u Vama ili Vam govori da ste bezvrijedni?
- Da li osoba koja zlostavlja odbija da Vam dozvoli da imate prijatelje?
- Da li Vas osoba koja zlostavlja spriječava da vidite Vašu porodicu?
- Da li Vas osoba koja zlostavlja spriječava da napustite kuću?
- Da li Vas osoba koja zlostavlja plaši onim što kaže?

Ako ste zlostavljani

- Niste sami
- Nije Vaša krivica
- Pomoć postoji
- Zaštite sebe i svoju djecu

Stvari koje ćete ponijeti ako odlazite

U hitnom slučaju, otidite što je prije moguće. Nemojte se zadržavati da biste sakupili stvari sa ovog spiska – samo idite. Ali ako imate vremena, pokušajte ponijeti što više od sljedećih stvari:

- važne dokumente kao što su rodni listovi, pasoši, papiri o državljanstvu, imigracioni papiri, papir o starateljstvu za dijete, sudski nalozi (napr. mirovna garancija), zdravstvene kartice, kartica socijalnog osiguranja (*social insurance card*) i broj socijalnog osiguranja Vašeg muža ili partnera
- novac, kreditne kartice
- čekovnu knjižicu, bankovnu knjižicu, državne obveznice (*saving bonds*)
- adresar i brojeve telefona
- lijekove
- ključeve od kuće
- vozačku dozvolu i ključeve od automobila
- dječije omiljene igračke
- odjeću za nekoliko dana
- vrijedan nakit

Ako razmišljate da odete možda ne bi bilo loše da sakupite neke od ovih stvari i stavite ih na sigurno mjesto u slučaju da odlučite da brzo odete.

Riječi koje se koriste u ovoj knjižici

Napad (Assault)

Napad se dešava kada neko koristi silu ili prijeti upotrebom sile nekome drugom, bez pristanka te druge osobe. (Pristanak koji je iznuđen ili dat iz straha nije pravi pristanak.)

Saslušanje za puštanje iz zatvora uz kauciju (Bail hearing)

Ovo je sudski postupak koji slijedi nakon što je osoba uhapšena i optužena. Sud odlučuje da li ta osoba treba biti puštena uz određene uslove, (kao što je, na primjer, da Vas ne smije kontaktirati) ili će biti zadržana u zatvoru dok sud ne odluči o optužbi.

Krivično uznemiravanje (Criminal harassment)

Ako ste uplašeni jer Vas neko stalno prati ili Vam se obraća ili Vas posmatra ili se ponaša na prijeteći način prema Vama i Vašoj djeci, onda to lice čini krivično djelo koje se naziva krivičnim uznemiravanjem. To se ponekada naziva i praćenjem/uhođenjem (*stalking*).

Državni tužilac (Crown attorney)

Državni tužilac je pravnik koji zastupa vladu. Kada je počinjeno krivično djelo Državni tužilac iznosi slučaj pred sud.

Starateljstvo (Custody)

Ako imate starateljstvo nad Vašom djecom, Vi ste pravno odgovorni za donošenje glavnih odluka o njihovom vaspitanju i obrazovanju. Kada imate starateljstvo, Vaša djeca obično žive sa Vama, ali će vjerovatno posjećivati svog oca.

Pravna pomoć (Legal help)

Pravna pomoć je dostupna kod advokata ili u kancelariji za pravnu pomoć (*legal aid office*) i u određenim slučajevima može biti besplatna. Kontaktirajte servis za upućivanje na advokata (*lawyer referral service*), kancelariju za pravnu pomoć (*legal aid office*), ili udruženje za pravno obrazovanje i informisanje javnosti (*public legal education and information*) da biste saznali gdje možete dobiti pomoć i možete li je besplatno dobiti.

Nalog građanskog ili porodičnog suda (Order from a civil or family court)

Ako se plašite za svoju bezbjednost i ne želite da zovete policiju u pomoć, možda možete dobiti nalog od građanskog ili porodičnog suda koji nalaže da se osoba koja Vas zlostavlja mora držati dalje od Vas. Trebalo bi da dobijete pravnu pomoć da biste saznali o vrstama naloga iz građanskog ili porodičnog suda u Vašoj pokrajini ili teritoriji.

Mirovne garancije (Peace bonds)

Ako se plašite za svoju sigurnost možete dobiti mirovnu garanciju. To je nalog krivičnog suda u kome su postavljeni uslovi licu koje Vas zlostavlja. Na primjer, osobi koja Vas zlostavlja može se zabraniti da Vas vidi, da Vam piše ili da Vam telefonira. Ako ta osoba ne poštuje nalog, policija ga može uhapsiti. Ako želite da saznate više o mirovnoj garanciji možete pitati advokata.

Uslovna sloboda (Probation)

Ovo je nalog krivičnog suda koji može biti dio kazne za onoga koji je prekršio zakon. Lice koje se nalazi na uslovnoj slobodi moraće zadovoljiti uslove koji su mu postavljeni da bi bilo pušteno na slobodu (kao što je, na primjer, odlazak na razgovore u savjetovalište).

Spisak adresa na koje se možete obratiti:

Dobro bi bilo da unaprijed napravite spisak adresa/telefona na koje se možete obratiti. Osim policije, postoje razne druge organizacije i agencije koje Vam mogu ponuditi pomoć ili korisne informacije. Potražite na bijelim, žutim ili plavim stranama telefonskog imenika brojeve slijedećih lokalnih ili pokrajinskih agencija. (Budite sigurni da uvijek imate najnovije telefonske brojeve, jer se brojevi s vremena na vrijeme mijenjaju.)

Korisne adrese

Telefonski broj

Policija (Police)

Vam može pomoći da procijenite svoju bezbjednost i da poduzmete akciju protiv počinioca krivičnog djela.

911 (u hitnim slučajevima)

Udruženja za pravno obrazovanje javnosti (Public legal education associations)

Vam mogu dati opšte informacije u vezi sa zakonom, pravnim sistemom i Vašim pravima kao žrtve.

Službe za pomoć žrtvama (Victim services)

Vas mogu uputiti na razgovore u savjetovališta i informisati Vas o programima i uslugama za žrtve zlo djela.

Krizne telefonske linije (Crisis lines)

Mogu Vam pomoći intervencijom u kriznim situacijama i uputiti Vas na korisne službe.

Prihvatišta (Transition houses)

Mogu obezbijediti smještaj, dati informacije i preporuke za žene koje su žrtve bračnog zlostavljanja.

Službe za mentalno zdravlje (Mental health offices)

Mogu ponuditi informacije u vezi sa savjetovanjem o depresiji, stresu i drugim problemima mentalnog zdravlja.

Multikulturne i organizacije za pomoć imigrantima (Multicultural and immigrant-serving organizations)

Mogu ponuditi informacije i uputiti Vas na korisne službe.

Vladina služba za državljanstvo i imigraciju (Citizenship and Immigration Canada)

Može odgovoriti na pitanja u vezi sa imigracionim statusom i procedurom i dati vam informacije o Zakonu o zaštiti imigranata i izbjeglica (*Immigration and Refugee Protection Act*).

1-888-242-2100

Službe pravne pomoći (Legal aid services)

Možda u Vašoj pokrajini – u sklopu programa pravne pomoći – imate pravo na besplatnu pravnu pomoć u porodičnim, imigracionim i građanskim zakonskim sporovima.

Ljudi u koje imam povjerenja

Porodica, prijatelji, ljekar, vjerski službenik će možda biti u stanju da Vam ponude emocionalnu i praktičnu pomoć.

Ostali

Potražite i druge izvore pomoći! Na primjer možda možete dobiti pomoć od lokalnog centra žena (*women's centre*), centra za staranje mjesne zajednice (*community care centre*) i tako dalje.
